

בטאון קול שבועי אמונים

פנינים יקרים אמרות טהורות והדרכות ישרות שנשמעו מפי מרן רבינו ראש הישיבה שליט"א

פרשת ראה תשפ"ג

פרשת שופטים תשפ"ג גליון מ'

ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וגו'

דיוקים בלשונות הפסוקים

ראה אנכי נתון לפניכם היום ברכה וקללה, את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום. והקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלקיכם וסרתם מן הדרך וגו' (יא כז-כח). והקשה בחתם סופר (בפרשתן) א. קושי שינויי הלשונות מצינו כאן, דבלשון הברכה פירש"י את הברכה - על מנת אשר תשמעו, ובקללה נאמר לשון הפסוק אם לא תשמעו אל מצות ה' אלקיכם, ב. עוד קשה מה שאמר הכתוב לשון היום, והרי כאשר משרע"ה מדבר אל כלל ישראל אינו עומד באותו היום שהקב"ה נתן התורה, ג. מה שאמרה התורה אשר לא ידעתם הוא יתור לשון.

בשכר - משלמים על שם העתיד

וביאר בהקדם מה דיש לחקור ולהבין מאי טעמא מצינו שהקב"ה משלם לעושי מצוה אעפ"י שלא נעשתה עדיין, וכדאיתא במדרש (בר"ר פ"ג סג ב) רבי שמואל בר רב יצחק אמר, אברהם לא ניצל מכבשן האש אלא בזכות של יעקב וכו', וצפה הקדוש ברוך הוא שיעקב עתיד לעמוד ממנו, אמר כדאי הוא אברהם להנצל בזכותו של יעקב, ע"כ, וכד נדייק נראה כי הוא על שם העתיד שהרי יעקב אינו עדיין לא נולד, ומכל מקום עמד זכותו שיבא אח"כ להציל את אעפ"ה, ומשא"כ בעוברי עבירה מצינו שאינן נענשים על שם העתיד אלא נאמר בהם (בראשית כא יז) באשר הוא שם, לפי מעשים שהוא עושה עכשיו הוא נדון, ולא לפי מה שהוא עתיד לעשות (רש"י שם).

ב' ביאורים בתיבת 'היום'

וביאר ענין זה על פי מה דרמצינו בגמרא (בבא בתרא קעב:) דאיכא נדון בגט שכתוב בו היום דיש לפרשו בבי אופנים; א. מאותו היום שנכתב השטר, ב. מיום זה דנפיק מבי דינא לתבוע. ולפי זה גם בשכר ועונש בענין שמירת התורה דכתיב ביה נמי לשון היום יש לפרשו בבי אופנים הנ"ל, או הדהתחייבות התחילה בשעה שנתן להם הקב"ה את התורה"ק, או הדהתחייבות מתחילה בשעה שקיים את המצוות ונפיק מבי דינא לתבוע, והנה קיי"ל אין אדם מחייב עצמו בדבר שאינו קצוב לו, נמצא כי כלל ישראל שנתייבב שאם ח"ו לא

ישמרו את התורה"ק יקבלו עונשין ע"ז, אין יכול להתפרש תיבת היום אצלם בשעה שקבלו את התורה, שהרי אינם יודעים אם יחטאו וכמה יחטאו ואימתי יהיה החטא, אם כן אינם יכולים לחייב עצמם בדבר שאינו קצוב להם, ועל כרחך צריך להתפרש אצלם מאמר 'היום' על דרך הב' כאשר נפיק מבי דינא לתבוע, משא"כ הקב"ה שיודע את העתידות ויודע מצוות שיעשו כלל ישראל, אצלו יתפרש מאמר 'היום' על דרך הא' בשעה שכתב השטר ונתן את התורה.

ולפי זה מתיישב שפיר כל הקושיות, דדייקא נכתבה תיבת היום לגלות לנו על ענין חילוקי הפירושים דאיכא בפירוש תיבה זו, ובא הכתוב לגלות דכן הוא נמי בהאי תנאי של קיום התורה ומצוות (ומיושב קושיא הב'). והנה איתא בגמרא (גיטין עד.) כל האומר על מנת כאומר מעכשיו דמי, ולפיכך כאשר אמר הקב"ה את הברכות לישראל אמר אשר תשמעו ופירש רש"י על מנת כיון דהוי כאומר מעכשיו, משא"כ לגבי הקללה, אינו אלא אם לא תשמעו אל מצות ה' אלהיכם וסרתם מן הדרך (ומיושב קושיא הא'), ואמר הכתוב אשר לא ידעתם לגלות לנו הסיבה מדוע מצינו חילוק זה, כיון שכלל ישראל אינם יודעים את החטא (ומיושב קושיא הג').

משרע"ה אמר בזה תוכחת מוסר לבני ישראל

ועל דרך המוסר מתאמרא בשמיה דהרה"ק הר"ב מפרשיסחא זיע"א (כן אמר משמו הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב זיע"א, בעת ברית לבנו של הרה"ק בעל האמרי אמת זיע"א) וכן מתאמרא בתוספת נופך ומשל משמיה דהרה"ק רבי דוד מלעלוב זיע"א על דרך משל; דהנה דרכו של עולם כאשר רוצים לקרב ליבו של ילד קטן ללימוד התורה"ק מראים לו מתנות ועונשין, ואומרים לו אם תלמד תקבל את המתנה או המיני מתיקה שיעדו בשבילך, ואם לא תלמד תקבל עונש זה, או ייסרו אותך כך וכך בשבט מוסר, וכל זאת שנצרך האב להגיע למצב זה - אינו אלא משום שעדיין הוא ילד קטן, וקצר שכלו מכדי להבין שעצם לימוד התורה ברכה היא, ועצם אי לימוד התורה קללה היא, אבל כיון שנתבגר וקנה דעת, שוב אין צורך להראות לו את המתנה והמיני מתיקה לעומת העונשים ושבט המוסר, כי מבין הוא מעצמו

שעליו לחפוץ בלימוד התורה לפי שרדיעת התורה ברכה היא לאדם ואי ידיעתה קללה היא לאדם, והוא שאמר משה רבינו לבני ישראל תוכחת מוסר ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה - אחרי ארבעים שנה של הנהגה, עדיין צריך אני להציע לפניכם מיני מתיקה ושבט מוסר, הן כבר הגיע העת שתבינו מעצמכם כי הברכה היא עצם מה שאתם שומעים, והקללה אם לא תשמעו - זה שאינכם שומעים היא היא הקללה.

אמנם בדרך מליצת טוב על כלל ישראל יש לומר; כי אף הקב"ה יודע קושי המלחמה עם יצר הרע, כמו שאמר הכתוב (לא כא) כי ידעתי את יצרו, ועוד אמרו בגמרא (סוכה נב:) מתחרט עליהן הקדוש ברוך הוא שבראם וכו', יצר הרע דכתיב ואשר הרעתי. והיינו שהקב"ה שברא את היצר הרע יודע כי גם אותו מלך זקן וכסיל מביא לפני האדם ב' דרכים, עם מתנות ועונשים, וכשמציע הדרכים לפני האדם אומר לפניו ראה אנכי נתן לפניך היום ברכה וקללה, את הברכה אשר תשקיע את כל כוחותיך בהבלי העולם הזה, והקללה אם תהיה מנותק מעולם השפל הזה, נמצא כי אף כאשר האדם משכיל ומבין מעצמו שצריך לבחור בטוב, עדיין צריך לילחם נגד הקללות של היצר הרע שאומר לו כי מקיום המצוות יפסיד, ולכן צריך הקב"ה לומר לאדם המקיים מצוותיו כי יקבל רב שפע בעוה"ז ובעוה"ב.

מה שנעשה בשעה שאדם עובר ח"ו עברה

וסיבת הדבר שבא לאדם ספיקות ואינו יודע מה הוא הברכה ומה הוא הקללה, הוא מפני שכאשר עובר עבירה אחת לא זו בלבד שנכשל בעברה בודדת זו אלא מתוסף בו הקושי להתגבר בכל ענין בעבודת ה', וכמו שהביא בזה מרן אדמוה"ז זיע"א בספה"ק טהרת הקודש (מאמר כללי הפגמים פ"ב) וז"ל; הנה אמרו רז"ל (יומא פו:) וכיון שעבר אדם עבירה ושנה בה הותרה לו וכו', נעשית לו כהיתר, ופירש בסה"ק עשרה מאמרות מרמ"ע מפאנו שכוונת רז"ל כי היצר אסור בחבלי זיקין ואין לו רשות להחטיא את האדם, כדכתיב (תהלים קמט ח) לאסור מלכיהם בזיקים שהוא המלך זקן וכסיל, ונכבדיהם בכבלי ברזל, ואם אדם עובר עבירה ושנה בה, אז מתירין חבלי היצר ונותנים לו כח ורשות

כדוגמת החומש), וכידוע העובדא כי אחד מבניו של הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זיע"א עשה אחריו בהתנהגותו בעת ברכות השחר שהיה לו הנהגות מיוחדות בזה, ובאמצע נכנס הרה"ק מהרי"ד אל החדר, וראה אותו ילד עושה אחריו - ואמר לסובבים להניחו לעשות, כאשר סיים את ברכות השחר שם לב כי אביו נכנס, ונענה אליו הרה"ק מהרי"ד טוב שאתה עושה ומחקה את מעשיי - אך תראה לעשות ולחקות אחר כל המעשים, והענין בזה שיש לנסות בכל מה דאפשר לעשות אחר מעשה האבות. וכבר פירש מרנא החתם סופר בענין זה בפרשתו וז"ל; לשכנו תדרשו ובאת שמה. פירוש ע"ד הבא לטהר מסייעין לו (שבת קט), אם רק תדרשו לבוא לשכנו תהיה בטוח שתבוא שמה, עכ"ל. וכאשר נשתדל לתקן את מעשינו ולשפר עוונותנו, נזכה להיות מהצדיקים הנכתבים לאלתר לחיים טובים ארוכים ולשלום, ובזכות זה נזכה לברכה יובאת שמה בקרוב בימינו בביאת גואלנו בבנין בית מקדשנו ותפארתנו, אמן.

עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין, כי הקב"ה לוקח פתקא דרחמי דיליה ומניחו עמו במחיצתו לראות מה יעשו עמו, ומאן דיתיב ביה מלכא, כל מה דבעי שאיל ויהיב ליה.

מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי

על כן על כל אחד להשתדל ביתר שאת להתקרב אל הקב"ה להכין עצמו לקראת ימים הנוראים, ואף שאינו דומה דורנו אנו לדורות הקודמים, מכל מקום עדיין יכול לנסות ולהשתדל להגיע למשהו דמשהו ממה שעשו דורות הראשונים, וכבר נתפרש מאמרם (תנא דבי אליהו פכ"ג) חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי, ויש לתמוה וכי יעלה על הדעת יכול אדם להגיע למקצת מדרגתו של אברהם יצחק ויעקב, אלא הכונה בזה שינסה ישתדל לעשות אחריהם וכמעשיהם (וכמו ששמעתי משל לקרב אל השכל ממגיד אחד, שאמר דוגמא לדבר על סידור וחומש, אשר הסידור ורדאי אינו יכול להיות חומש, מכל מקום הכריכה יכול לשנות ולעשות

להחטיא את האדם, וזה נעשית לו כהיתר כי מתירין היצר ממאסריו, עכ"ל (וכן הוא בקונטרס ההדרכות, עיי"ש).

ועל פי זה הוסיף אאזמ"ר זיע"א (עיי'ן קובץ אמרי קודש ויקרא - עמ' שפט) לבאר מה שאמרו בגמרא (סוטה ג): כל העובר עבירה אחת בעוה"ז וכו' ר"א אומר קשורה בו ככלב, ע"כ, היינו שאחר שהותר היצר הרע ממאסרו לוקח היצר הרע וקושר את האדם להיות אסור עם העון, ויהיה קשור בו ככלב, וכל שעובר את העבירה יותר ונמשך אחריו, אזי קושר אותו יותר ויותר אל העון, ועל פי זה ביאר עוד מה שאמרו בגמרא (סוכה נב): אמר רבי אסי יצר הרע בתחילה דומה לחוט שבוכי, ולבסוף דומה כעבותות העגלה, ע"כ, היינו שבתחילה שחטא פעם אחת קשר היצר"ר את האדם לעון בחיבור קלוש, אך כיון שנכשל בה פעמים רבות, מתרבה הקשירה של האדם לאותו עון ביתר שאת כעבותות העגלה.

הקב"ה יודע את יצרנו הרע

ונראה לפרש ענין זה בפסוק ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה, ובהקדם דברי הוזה"ק (שמות לב): היום דא ראש השנה, היינו שהקב"ה כאשר בא לדון את בני ישראל בראש השנה, בודק את לבבות הנשברות של בני ישראל, ויודע את יצרם הרע של בניו - עם ישראל, כי אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות, ואין אדם בישראל שיודע את ריבונו ומכוין למרוד בו, וזהו שאמר הפסוק ראה אנכי שאני מבטח כאשר אני נותן לפניכם היום דא ראש השנה ברכה וכאשר בא היצר"ר מטעה אתכם שהוא קללה, וצריך להילחם עמו על כל צעד ושעל.

במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין

ואמרתי כבר לפרש מאמרם ז"ל בגמרא (ברכות לד): מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין, על דרך משל, לשני תלמידים שלמדו יחדיו, ושניהם לא עשו חיל בלימודם, ולא התמסרו ביתר שאת לסדר וזמנים, וקיום תקנות המקום, והנה מדרך העולם כאשר נגמר השנה, כותבים להורים את התנהגותם של התלמידים, והנה כאשר ראו ב' התלמידים כי קרב ובא יום הדין אשר ספרי חיים וספרי וכו' נכתבים ויוצאים, חששו לעצמם מה יהא כתוב בספר הזכרונות על פי מעשיהם שעשו, והנה אחד מהם נתייאש כי כבר לא יועיל לו לתקן מעשיו בזמן הקצר האחרון שנשאר, לפי שידונו אותו על פי רוב השנה, אמנם האחר אמר לעצמו, כי יתחזק מעתה, ואשר יוכל למנוע ימנע, וכך היה כאשר באו לכתוב לפני ההורים, אזי אותו תלמיד שיתנהג הלאה כפי מעשיו הראשונים, כתבו את הכל כתוב וחתום על ספר בדיו, אמנם אותו תלמיד אשר נתחזק בזמן האחרון, חשב המנהל רבות מה לעשות, שהרי מצד אחד יש לכתוב האמת מה שעשה כל השנה, אך מצד הב' אין המעשים ההם תקפים ונכונים עתה שהרי שיפר מעשיו ללא היכר, על כן גמר בלבו שיניח את התעודה על ידו, לראות מה יעשו עמו, נמצא כי עתה הוא קרוב ביותר אל המנהל, וזהו במקום שבעלי תשובה

פתחו שערים ויבא גוי צדיק שומר אמונים

הכנסת ספר תורה

היום יחדש חגיגת ספר תורה

והיו נכונים ליום השלישי הזמנה של מצוה

הגנו מתכבדים בזה להזמין את קהל ידידינו ואנשי מתפללי בית מדרשנו ותושבי קריתינו המעטירה, תלמידי ובוטרי ישיבתנו הק' לבוא ולהשתתף עמנו בשמחת

הכנסת ספר תורה

שנכתב ע"י האי נברא יקרא ותיק ועושה חסד איש האשכולות ורב תבונות המרמ ככל מידה נכונה מר מיכאל נגר שיחי וזונתו מרת מאיה תחי

שתקיים איה ביומא דהילולא קדישא של איתן אדונינו כ"ק מרן רבינו הקדוש זיע"א ביום שלישי ה' לחודש אלול תשפ"ג בראשות מרן רבינו ראש הישיבה שליט"א

תהלוכת הס'ת תצא איה בליוו תזמורת מקרייתנו המעטירה בגן 8 כניסה א' לערב היכל הישיבה קטנה בשעה 7:00 בערב

סעודת הילולא רבתי ועריכת השוה"ט לכבוד היום

תיערך איה לאחר הכנסת ספרי התורה לארון הקדוש

שישו תשמחו בשמחת התורה כי היא לנו עז ואורה

תאריך: 27.09.2023
התאריך: 27.09.2023